

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

Päijät-Hämeen liitto pitää hyvänä asiana, että Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa on määritetty sektoreittain vaadittavat toimet ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. On tärkeää säilyttää riittävä kunnianhimon taso tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä myös varmistaa riittävät resurssit toimille.

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

2b Liikenne - avovastaus

-

Maatalous

3a Maatalouteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

3b Maatalous - avovastaus

-

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

-

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

5b Työkoneet - avovastaus

-

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

6b Jätehuolto - avovastaus

-

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

Alueellisten erojen huomioimista korostettiin kuulemisissa ja tämä näkyy myös Päi-jät-Hämeessä. Haasteena on mm. maatalouden päästöjen huomattava osuus useissa pienissä kunnissa. Maakunnassa on paljon viljanviljelyä kivennäismailla, joten päästöjen vähentäminen on parhaassakin tapauksessakin hidasta ja tehdyt toimenpiteet esim. viljelykäytäntöjen muuttamisessa eivät välttämättä näy päästölaskennoissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö maatalouteen, kuten kaikille sektoreille tarvita vähennystavoitteita. Maatalouden osalta vaaditaan kuitenkin monipuolisia keinoja sekä tukea niiden toteutukseen.

Kuten suunnitelmassa todetaan, maakuntatason ratkaisut tukevat etenkin pienien kuntien ilmastotyötä. On kuitenkin huomioitava, että resurssit kuntien ilmastotyön tukeen vaihtelevat maakuntaliitoissa. Maakuntaliittojen vuonna 2021 tekemän kar-toituksen mukaan kaikissa liitoissa ei ole vakituista ilmastoasiantuntijaa ja työtä tehdään usein hankevaroin. Jatkossa olisikin mietittävä, tulisiko myös maakuntaliitoissa olla vakituinen ilmastoasiantuntija.

Resurssikysymys liittyy myös mahdolliseen ilmastolain velvoitteeseen kunnille, seuduille tai maakunnille laatia ilmastosuunnitelmat. Velvoitetta toimeenpannessa tulisi miettiä suunnitelmien vaikuttavuus ja seuranta. Haasteena suunnitelmia laadittaessa on usein, että niihin nostetaan jo päätetyt toimet tietyiltä toimialoilta ja todellinen vaikuttavuus jää heikoksi. Tällöin ilmastotyö ei edelleenkään integroidu kunnan kaikille toimialoille ja

päätöksentekoon. Esitetty tavoite ohjeistaa kuntien ympäristötilinpitoasioita siten, että kaikki ilmastotoimet näkyisivät kirjanpidossa selkeästi ja kannustavasti, voisi tukea toimia mutta on käytännössä haasteellinen toteuttaa, koska ylipäättään ympäristötilinpitoa on vain osassa kuntia.

Suunnitelmassa todetaan, että kuntien ilmastotyötä tuetaan monin tavoin ja monista eri lähteistä, mikä on erittäin tärkeää ja tarpeen jatkossakin. Haasteena hankkeissa on kuitenkin jatkuvuuden ja vaikuttavuuden varmistaminen. Esimerkiksi resurssi ilmastotyöhön on tarpeen, mutta käytännössä määräaikaisen asiantuntijan voi olla vaikea päästä sisään kunnan toimintaan ja vaikuttaa mahdolliseen muutosvastarintaan. Alueellinen energianeuvonta on hyvä lisätuki toimijoille, mutta sen osalta voisi tarkistaa, vastaako toiminta täysin tarpeisiin. Sekä kunnilta, kotitalouksilta että pienemmiltä yrityksiltä on noussut tarve yksityiskohtaisempaan, teknisempään tietoon, mitä energianeuvonta ei tarjoa.

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

10b Kulutus - avovastaus

Kulutuksen vähentäminen ja kohtuullisuus olisi hyvä tuoda nykyistä voimakkaammin esiin ilmastoviestinnässä. Vastuullisemmat tuotevalinnat eivät yksistään auta kestävyyskriisin ratkaisemiseen, jos kulutus sekä esimerkiksi yksityisautoilu kasvavat jatkuvasti.

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

Julkisten hankintojen merkitys ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien edistämisessä on ollut pitkään keskustelussa, mutta edistyminen kunnissa on ollut hidasta. Nykyinen hankintaprosessi ei usein tue näiden näkökohtien huomioimista, koska hankintoja tehdään monesti hajautetusti ja pelkkä ohjeistus tai suositus kestävyysnäkökohtien huomioimiseen ei riitä. Tästä näkökulmasta ehdotus sisällyttää hankintalainsäädännön tavoitteisiin velvoite huomioida ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat voisi selkiyttää tilannetta ja luoda kannustetta hankintaprosessien tehostamiseen.

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

-

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

-

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

-

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

-

Muita huomioita

15 Muita huomioita

-

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Paakkunainen Jari
Päijät-Hämeen liitto